

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **P., a.s.**, so sídlom v K., IČO : X., proti odporcovi **JUDr. J. B.**, advokátovi, so sídlom v K., o **obnovu konania**, vedenej Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 29 C 3/2008, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25.9. 2008 sp. zn. 4 Co 272/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II uznesením z 23.6. 2008 č.k. 29 C 3/2008–51 povolil obnovu konania vedeného uvedeným súdom pod sp.zn. 12 C 25/2003 a zároveň odložil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Košice II sp.zn. 12 C 25/2003 až do právoplatného skončenia konania vo veci ním vedenej pod sp.zn. 29 C 3/2008. Splnenou považoval podmienku včasnosti podania návrhu na obnovu konania v zmysle § 230 ods. 1 a 2 O.s.p., ktorý bol podaný 11.12.2007 v objektívnej trojročnej lehote od právoplatnosti rozsudku v pôvodnej veci 5.9.2005 a subjektívnej trojmesačnej lehote od nadobudnutia vedomosti o dôvode obnovy v novembri 2007 zo správy o vykonaní kontroly a 12.12.2007 nazretím právnej zástupkyne navrhovateľa JUDr. I. S. do konkurzného spisu vedeného Krajským súdom v Košiciach pod sp.zn. 6 K 212/2001. Dôvodom povolenia obnovy v zmysle § 228 ods. 1 písm. a/ O.s.p. považoval neuplatnenie pohľadávky odporcom voči navrhovateľovi v konkurznom konaní, o ktorej skutočnosti sa navrhovateľ dozvedel 12.12.2007 zo spisu Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6 K 212/2001 (č.l. 39 konkurzného spisu), ktorá je spôsobilou privodiť pre navrhovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Uvedená nová skutočnosť nevyklučuje existenciu platnej zmluvy o právnej pomoci medzi účastníkmi, a ani nevyvracia tvrdenie navrhovateľa, že k uplatneniu pohľadávky odporcom neprišlo pre jej

neexistenciu (antidatovanie zmluvy). Logickým považoval uplatnenie tejto pohľadávky veriteľom dlžníka, i keď podľa zákona o konkurze a vyrovnaní nešlo o povinnosť, navyše ak veriteľom bola osoba s právnickým vzdelaním. Skutočnosťou spôsobilou privodiť pre navrhovateľa priaznivejšie rozhodnutie v pôvodnej veci považoval tiež plnú moc zo 7.6.2001, predloženú RNDr. E. S. v konaní, vedenom pod sp.zn. 14 C 134/2003, na ktorej svedeckej výpovedi bolo najmä založené rozhodnutie v pôvodnej veci, pretože v prípade preukázania neplatnosti uvedenej plnej moci v doposiaľ právoplatne neskončenej veci, by bola hodnovernosť tejto svedkyne spochybnená.

Krajský súd v Košiciach o odvolaní odporcu uznesením z 25. septembra 2008 sp.zn. 4 Co 272/2008 uznesenie súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh na povolenie obnovy podľa § 234 ods. 1 O.s.p. zamietol. Navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov prvostupňového konania vo výške 3 310,-- Sk. Neuplatnenie pohľadávky odporcom vyplývajúcej zo zmluvy o právnom zastúpení, ktorej určenia neplatnosti sa navrhovateľ domáhal v pôvodnom konaní, nepovažoval novou skutočnosťou, ktorú by navrhovateľ nemohol uplatniť v pôvodnom konaní. Z konkurzného spisu vedeného Krajským súdom v Košiciach pod sp.zn. 6 K 212/2001 mal preukázané, že najneskôr 23.10.2001 doň nahliadla pracovníčka navrhovateľa JUDr. A. C., z ktorej skutočnosti vyvodil vedomosť navrhovateľa o neprihlásení pohľadávky odporcom proti úpadcovi v zákonnej lehote šesťdesiat dní od vyhlásenia konkurzu 21.8.2001. Dospel tiež k záveru, že žiadna okolnosť navrhovateľovi nebránila uplatniť uvedenú skutočnosť už v pôvodnom konaní vedenom proti odporcovi na návrh podaný v roku 2003. Vyslovil, že neprihlásenie pohľadávky odporcom v konkurznom konaní úpadcu - navrhovateľa môže síce vyvolať pochybnosti o dôvodnosti pohľadávky odporcu, samo osebe však nemôže spochybníť existenciu písomnej zmluvy o poskytnutí právnej pomoci, od ktorej odporca odvodzuje svoj nárok (pohľadávku). Ani pochybnosť o hodnovernosti svedkyne RNDr. S., ktorá by mala vyplývať z iného proti nej vedeného konania (doposiaľ neskončeného), nepovažoval skutočnosťou majúcou vplyv na posúdenie pôvodnej veci, lebo nemá vplyv na rozhodujúce skutočnosti a dôkazy, ktoré boli dôvodom rozhodnutia vo veci (svedkyňa bola oprávnená zmluvu o právnej pomoci podpísať z titulu svojej funkcie a navrhovateľ v uvedenom konaní nepreukázal jej antidatovanie). Rozhodnutie vo výroku o trovách konania odôvodnil ustanovením § 232 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi v prvostupňovom konaní priznal náhradu trov prvostupňového konania vo výške trov právneho zastúpenia.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, podal dovolanie navrhovateľ, ktorý navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci tomuto súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia „§ 238 ods. 1 O.s.p.“ (zrejme správne § 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), pretože odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pretože napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že navrhovateľ si mohol ním tvrdenú novú skutočnosť, o neprihlásení pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o právnej pomoci do šesťdesiat dní od vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu – navrhovateľa v konkurznom konaní, uplatniť už v pôvodnom konaní. Podľa dovolateľa z nahliadnutia jeho pracovníčky JUDr. A. C. najneskôr 23.10.2001 nevyplýva, že skúmala aj prihlásenie pohľadávky odporcom do konkurzného konania vedeného na majetok navrhovateľa. K takémuto skúmaniu ani nebol dôvod pre presvedčenie navrhovateľa o neexistencii tejto pohľadávky. Navyše odporca podal návrh, ktorého predmetom bolo plnenie zo zmluvy o právnej pomoci, až v roku 2003, kedy sa navrhovateľ dozvedel o plnení zo zmluvy, podľa jeho tvrdenia neplatnej. Až následne si overil prihlásenie pohľadávky odporcom v konkurznom konaní. Nesúhlasil ani s právnym názorom odvolacieho súdu, že neprihlásenie pohľadávky odporcom v konkurznom konaní nemôže spochybniť existenciu písomnej zmluvy o poskytnutí právnej pomoci, nakoľko v pôvodnom konaní oba konajúce súdy založili svoje rozhodnutie výlučne len na svedeckej výpovedi ním namietanej svedkyne.

K dovolaniu navrhovateľa sa vyjadril odporca, ktorý navrhol dovolanie zamietnuť, nakoľko uznesenie odvolacieho súdu, ktorým zamietol návrh na povolenie obnovy je vecne správne. Podľa odporcu navrhovateľ nesprávne namieta skutkový stav a nesúhlasí s hodnotením jednotlivých vykonaných dôkazov v pôvodnom konaní, ktoré dôvody nenapĺňajú dôvod dovolania, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, preto dovolanie v zmysle § 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p. je proti nemu prípustné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Dovolateľ žiadnu z týchto väd nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Inou vadou, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Ani vadu tejto povahy dovolateľ nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolateľ namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 228 ods. 1 O.s.p. v znení platnom ku dňu podania návrhu, právoplatný rozsudok môže účastník napadnúť návrhom na obnovu konania : a/ ak sú tu skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, b/ ak možno vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci, c/ ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech v dôsledku trestného činu sudcu, d/ Európsky súd pre ľudské práva rozhodol a dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody účastníka konania a závažné dôsledky tohto porušenia neboli náležite odstránené priznaným primeraným finančným zadosťučinením a e/ je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného orgánu Európskych spoločenstiev.

Navrhovateľ odôvodnil návrh na obnovu konania ustanovením § 228 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Návrh na obnovu konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorého pripustením je zasahované do právoplatnosti predchádzajúceho súdneho rozhodnutia, a je tak prelomený princíp právnej istoty. Obnova konania je osobitným procesným inštitútom k zjednaniu nápravy v skutkovom stave veci, ktorý nemohol byť v pôvodnom konaní náležite zistený. Skutočnosti (v zmysle ustanovenia § 228 ods. 1 O.s.p.) musia byť nové, t.j. také, ktoré neboli tvrdené, ani nevyšli v konaní najavo; museli tu však byť už v dobe vydania rozhodnutia (§ 154 ods. 1 O.s.p.); súd prihliada aj k tomu, prečo účastník nesplnil povinnosť tvrdenia v pôvodnom konaní. Dôkazy (v zmysle ustanovenia § 228 ods. 1 O.s.p.) musia byť

existujúce dôkazy, ktoré účastník bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní pred súdom prvého stupňa alebo za podmienok uvedených v ustanoveniach § 205a a § 211 ods. 2 O.s.p. tiež pred odvolacím súdom, poprípade dôkazy, ktoré účastník v predchádzajúcom konaní použil, ale ktoré z nejakých príčin nemohli byť vykonané. Nemožnosť je kategóriou objektívnou - musí tu byť prekážka, ktorá účastníkovi v použití bránila (spravidla to, že o príslušnej skutočnosti či dôkaze nevedel).

Navrhovateľ v predmetnej veci návrh na obnovu konania odôvodnil novou skutočnosťou - neprihlásením pohľadávky odporcom, vyplývajúcej zo zmluvy o právnej pomoci z 31.3.2000, v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu – navrhovateľa tvrdiac, že môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, pričom na jej preukázanie označil dôkazom obsah konkurzného spisu vedeného Krajským súdom v Košiciach pod sp.zn. 6 K 212/2001. Uviedol, že túto skutočnosť bez svojho zavinenia nemohol použiť v pôvodnom konaní o určenie neplatnosti zmluvy o právnej pomoci, začatom 16.1.2003.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní s poukazom na ustanovenie § 228 ods. 1 písm. a/ O.s.p. návrhu na povolenie obnovy konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 12 C 25/2003 vyhovel, keď dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o prípad, ktorý je potrebné podradiť pod toto ustanovenie, keďže o neuplatnení pohľadávky odporcom v konkurznom konaní sa navrhovateľ obnovy dozvedel až 12.12.2007 nazretím do konkurzného spisu, teda v pôvodnom konaní mu nemohla byť známou.

Odvolací súd dospel k opačnému názoru, keď mal z vykonaného dokazovania preukázané, že v danej veci sa nejedná o novú skutočnosť, ktorú účastník v pôvodnom konaní nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní, keďže pracovníčka navrhovateľa nazrela do konkurzného spisu najneskôr 23.10.2001, po uplynutí lehoty na prihlásenie pohľadávok od vyhlásenia konkurzu 21.8.2001. Nepovažoval ju navyše spôsobilou skutočnosťou privodiť pre navrhovateľa obnovy priaznivejšie rozhodnutie v pôvodnej veci, pretože predmetná skutočnosť mohla vyvolať pochybnosť o dôvodnosti pohľadávky odporcu, nie však spochybníť platnosť zmluvy o poskytnutí právnej pomoci, od ktorej odporca pohľadávku odvodzoval.

Navrhovateľom teraz tvrdená skutočnosť je zjavne nespôsobilou k tomu, aby súd návrhu na povolenie obnovy konania vyhovel. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že navrhovateľ mohol kedykoľvek do konkurzného spisu vedeného na majetok úpadcu, ktorým bol on sám, nazrieť a aj nazrel najneskôr 23.10.2001, po uplynutí šesťdesiatdňovej lehoty od vyhlásenia konkurzu 21.8.2001 na uplatnenie pohľadávok veriteľmi. Bolo preto nespochybniteľné, že o predmetnej skutočnosti vyplývajúcej z konkurzného spisu mal vedomosť už v čase pôvodného konania a jeho obsah poznal. Rovnako bolo v konaní bezpečne preukázané, že odporca v pôvodnom konaní uvedenú skutočnosť netvrdil a preto ani nenavrhol vykonať dôkaz obsahom tohto spisu. Neobstojí tvrdenie navrhovateľa uvádzané v dovolaní, že nemal dôvod skúmať konkurzný spis pri nazretí doň jeho pracovníčkou 23.10.2001, z hľadiska uplatnenia pohľadávky odporcom, keďže bol presvedčený o jej neexistencii. Nič totiž nebránilo navrhovateľovi túto skutočnosť namietat' a navrhnúť v pôvodnom konaní vykonať dokazovanie obsahom spisu vedeného Krajským súdom v Košiciach pod sp.zn. 6 K 212/2001, pričom o jeho pripojenie mohol požiadať konajúci súd, ktorý by pripojenie predmetného spisu (v prípade, že by to považoval za relevantné pre rozhodnutie vo veci) do súdneho spisu sám zabezpečil. Takéto tvrdenie a ani takýto návrh na vykonanie dokazovania však v pôvodnom konaní podaný nebol, hoci navrhovateľ potrebné informácie v tom čase mal, a preto v tomto štádiu konania nie je už rozhodujúci ani obsah spisu.

Dovolací súd poukazuje aj na to, že súd musí v konaní o návrhu na obnovu konania prihliadať aj na to, prečo účastník nesplnil v pôvodnom konaní povinnosť tvrdenia. Je na účastníkovi občianskeho súdneho konania, aby dbal o ochranu svojich práv aj tým, že úplne a pravdivo opíše všetky skutočnosti rozhodujúce pre konanie vo veci. Účastník je povinný starať sa o to, aby rozhodujúce skutočnosti boli súdu predložené, aby na ne aj označil dôkazy. U toho, na majetok ktorého sa vedie konkurz, sa predpokladá aj vedomosť o (ne)prihlásení pohľadávok niektorým z veriteľov proti jeho majetku. Pri takomto predpoklade je vylúčené, aby bolo možné skutočnosti vyplývajúce z konkurzného spisu úpadcu, ktorým je navrhovateľ, považovať za také, ktoré mu neboli známe a že by tieto skutočnosti nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom súdnom konaní.

Za týchto okolností a pochybností o procesnej aktivite navrhovateľa v predchádzajúcom súdnom konaní dospel najvyšší súd k záveru, že je v danom prípade treba

dať prednosť zachovaniu princípu právnej istoty, a preto nepovažoval návrh na obnovu konania opodstatnenou z rovnakých dôvodov ako odvolací súd.

Dôvodom návrhu o obnovu môžu byť aj nové skutočnosti a dôkazy, ktorými môže byť podstatne oslabená dôveryhodnosť svedka a posilnená vierohodnosť iných osôb vypočutých k dôkazu alebo iných dôkazov.

Obnovu konania možno navrhnúť nielen v prípade, že výpoveď svedka, na ktorej sa rozsudok zakladá, je nepravdivá, ale aj vtedy, ak je taká výpoveď len nedôveryhodná. V prvom prípade ide o trestný čin a v druhom prípade môže byť prejudiciálne zistená civilným súdom. V druhom prípade však môže navrhovateľ uviesť nové skutkové okolnosti alebo dôkazy, ktoré zistil alebo nadobudol možnosť ich použiť a nemohol ich bez svojej viny uviesť pred koncom ústneho pojednávania, ak nimi môže byť podstatne oslabená dôveryhodnosť svedka vypočutého k dôkazu. Tým môže totiž prísť k inému hodnoteniu vykonaných dôkazov a tým k priaznivejšiemu rozhodnutiu pôvodnej veci pre navrhovateľa.

Navrhovateľ tvrdil, že dôveryhodnosť svedkyne RNDr. E. S. v pôvodnom konaní, oslabuje ním tvrdená neplatnosť plnej moci uvedenou svedkyňou predložená v inom konaní vedenom proti nej pod sp.zn. 14 C 134/2003. I keby plná moc predložená svedkyňou v uvedenom inom konaní bola neplatnou, nemohol by mať uvedený dôkaz vplyv na rozhodnutie v pôvodnej veci o neplatnosť zmluvy o právnom zastúpení, nakoľko uvedený dôkaz nesúvisí s pôvodnou vecou ani nepriamo. Dôveryhodnosť svedkyne by mohla byť spochybnená napr. v prípade preukázania jej nepravdivosti inými dôkazmi označenými navrhovateľom alebo v prípade navrhnutia dôkazov navrhovateľom o jej výpovedi pod nátlakom a pod. I keby dôveryhodnosť uvedenej svedkyne mohla byť navrhovateľom uvedenými dôkazmi spochybnená, nemala by uvedená okolnosť vplyv na rozhodnutie v pôvodnom konaní, pretože rozhodnutie v základnom konaní nebolo založené len na jedinom dôkaze - svedeckej výpovedi, ale aj na listinných dôkazoch.

Odvolací súd preto podmienky pre obnovu konania správne právne posúdil vo všetkých aspektoch a jeho rozhodnutiu nemožno vytknúť pochybenie. Z uvedeného vyplýva, že uznesenie odvolacieho súdu bolo z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov správne. Pretože nebolo zistené (ani dovolateľom tvrdené), že by uznesenie odvolacieho súdu bolo postihnuté vadou uvedenou v § 237 O.s.p., či tzv. inou vadou konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie

vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní nebol navrhovateľ úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo odporcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. apríla 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová